

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quaestio 1. Vtrùm Deus cognoscat creaturas immediatè, & in ipsis met.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

DISPUTATIO 25.

De scientia, qua Deus cognoscit creaturas, & cætera extra se ipsum cognoscibilia.

Hæc etiam disputatio præscindit à scientiâ Dei liberâ, & naturali eorum, quæ extra Deum possunt cognosci. De quibus proinde etiam ager præscindendo ab eo, quod sint obiecta necessaria, vel contingentiâ, absolutâ, aut conditionatâ.

QVAESTIO I.

Vtrum Deus cognoscat creaturas immediate, & in ipsis met.

ID dicitur in se ipso immediate cognosci, quod non solum per se terminat sui cognitionem, sed per se, & ratione sui ad illam determinat propriâ, quam habet, cognoscibilitate, seu obiectivâ veritate, vt supra disput. 23. quest. 7. & disput. 24. quest. 1. explicatum est. Scio, id etiam interdum solere dici in se ipso cognosci, quod secundum proprium, ac formale esse terminat cognitionem sui, nec solum secundum esse virtuale, quod dicitur habere in sua causâ, reterâ ab ipsâ causâ indistinctum. Quo pacto creaturæ & in Deo cognosci dicuntur, quatenus sunt ipse Deus iuxta illud Ioan. 1. *Quod factum est, in ipso vita erat: & in se ipsis, quatenus esse proprium habent distinctum à Deo siue actuali, siue possibile.* Sed modò in priori phrasi procedimus, omisâ posteriori, secundum quam eitra omne dubium est certum, Deum cognoscere creaturas in ipsis, hoc est, quoad proprium esse, quod habent extra Deum. De huiusmodi enim creaturarum cognitione est dogma illud, quod disput. 23. quest. 1. proposit. 3. ex Scriptura, Patribus, & ratione statuumus tanquam fide certum, ac lumine naturali conspicuum, vt omnes Theologi fatentur. Quod dogma propterea modò supponimus. Deindeque quærimus, an Deus, de quo modo dicto est certum omnes creaturas singularim cognoscere, cognoscat eas in ipsis met iuxta priorem phrasim, hoc est, determinatus ab earum propriâ cognoscibilitate, siue obiectivâ veritate; vel tantum cognoscat in se ipso, nimirum à solâ sui cognoscibilitate, siue obiectivâ veritate determinatus.

Aureolus in 1. distinct. 35. par. 2. artic. 2. §. Responsio ad ea, ita habet. *Deus non intelligit creaturas terminativè, quod ipsa terminent intuitum diuinum, neque in esse reali, neque intentionali; sed alio terminante, videlicet diuinâ essentiali; ipsa dicuntur determinativè intelligi.* Quibus verbis, & alijs similibus, quæ etiam artic. 1. habet, non solum negat, creaturas in se ipsis cognosci à Deo, sed etiam, eas terminare Dei cognitionem; quod, saltem specie tenus, videtur esse

se, negare eas cognosci à Deo secundum proprium esse, quod habent. Quo circa sententiâ Aureoli male audit apud alios Theologos. Qui vnanimiter asseuerant, creaturas verè secundum proprium esse terminare Dei cognitionem, quia aliud non est eam secundum proprium esse terminare, quam per illam tangi, representari, atque cognosci secundum proprium esse. Quod, saluâ fide, negari non potest. Reiectâ ergo sententiâ Aureoli, communis multorum Thomistarum sententiâ est, Deum cognoscere creaturas, non in ipsis ab ipsarum cognoscibilitate determinatum, sed tantum in se ipso tanquam in causâ ad earum cognitionem determinante. Ita Durandus, Capreolus, Caietanus, Bannez, Zumei, & alij, quos refert, & sequitur Ruiz disput. 10. de scientiâ sect. 2. & disput. 11. sect. 3. Consentiuntque Molina 1. par. quest. 15. art. 6. disput. vnica, Valent punct. 3. Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 2. Arrub. disput. 29. cap. 3. Gonz. disput. 37. sect. 2. Tano disput. 2. quest. 8. dubit. 3. Fasol. 1. par. quest. 14. artic. 5. dubit. 1. & alij. Opposita tamen sententiâ est, Deum creaturas in ipsis met cognoscere à propriâ earum cognoscibilitate, siue veritate obiectivâ determinatum. Tenent hanc sententiâ Scot. in 1. distinct. 35. quest. vnica, Ocham. ibidem quest. 3. Greg. distinct. 36. quest. 1. Becan. 1. par. cap. 10. quest. 4. num. 4. Herice disput. 5. cap. 4. Albiz disput. 5. de scientiâ sect. 2. Sfort. lib. 1. num. 38. & 39. Raynaud. in Theolog. natur. distinct. 8. quest. 1. artic. 1. Arriag. disput. 19. sect. 4. Gasp. Hurt. disput. 3. de scient. diff. 3. Monæus disput. 3. Select. cap. 11. Martinon disput. 10. de Deo sect. 1. Franc. de Lugo lib. 1. disput. 28. Ribas disput. 4. cap. 3. Ribaden. disput. 9. de scient. cap. 1. & alij Recentiores. Probabilemque reputat Soar. supra. Consentiunt etiam Vazq. 1. par. disput. 60. cap. 3. Arrub. supra & Alarc. tract. 2. disput. 2. cap. 3. & 5. quatenus censent, Deum creaturas cognoscere in ipsis met tanquam obiectum materialium, cuius formale est ipse Deus. Putant enim, etsi in Deo nulla sit ratio, quæ vt medium prius cognitum ducat in cognitionem creaturarum; diuinam tamen cognitionem idcirco esse creaturarum cognitionem; quia est cognitio Dei; à quo vt ab obiecto formali habet esse infinitam, atque adeo cognoscitivam cæterorum omnium cognoscibilem. Quo sensu etiam concedunt, Deum creaturas in se ipso cognoscere, non vt in medio determinante ad earum cognitionem; sed vt in obiecto formali illam specificante, & communicante infinitatem. Quanquam autem ex Auctoribus pro vtrâque sententiâ citatis multi videntur solum agere de creaturis possibilebus. Multi tamen etiam sunt, qui supponunt, aut exprimunt, se etiam de existentibus agere. Cum quibus etiam à nobis de vtriusque agendum est.

Propositio 1.

Deus creaturas omnes tam existentes, quam possibile cognoscit in ipsis met per actum scientiæ, ad quem ipsæ solæ mouent, determinant vt intellectum diuinum eâ, quam in se habent, cognoscibilitate, siue veritate obiectivâ; ipsæ que

que proinde sola sunt obiectum formale, siue motuum talis actus.

Ratio est efficax. Quia omnes creaturae per se, & ratione sui habent entitatem, siue essentiam propriam seu actuaalem, seu possibilem distinctam à Deo. Ergo per se etiam habent propriam cognoscibilitatem, seu veritatem obiectiuam: quae inseparabiliter comitatur quauis essentiam, siue entitatem. Ergo per se etiam vim habent mouendi, ac determinandi ad sui cognitionem intellectum Dei, utpotè quem nulla veritas latere potest. Quod ipsum est, esse in se ipsis à Deo cognoscibile. Probo hanc consequentiam. Quia, quidquid per se, praescindendo ab alio quopiam, obiectiuè est verum; sicut per se potest terminare cognitionem veram; (id namque est esse verum); ita per se potest allicere, trahere, ac mouere ad sui cognitionem intellectum, alias cognoscituum omnis omnino veritatis, qualis est diuinus. Quod est, esse in se ipso à tali intellectu cognoscibile. Et confirmari potest primò; quia id ratione sui praecise est verum, & consequenter cognoscibile, quod, si, ut modò est, permaneret, sublato per impossibile quouis alio, aequè maneret verum, & cognoscibile. Sed ita se habet quauis creatura siue actualis, siue possibilis. Ergo. Probo minorem, Quia, si illa quoad suam intrinsecam entitatem permaneret, sublato quouis alio, ut ponimus, non posset non esse vera, cognoscibilis nimirum per veram cognitionem, casu, quèd daretur talis cognitio. Secundò confirmatur; quia, dum creaturae cognoscuntur in alio, tanquam in medio secum connexo, idcirco illud ad earum cognitionem determinat; quia esse illud sine illis, impossibile est. Sed multò est impossibilis, quod illa sint sine se ipsis. Ergo potiore iure valent illa ad sui cognitionem determinare. Quod ipsum est, eas in se ipsis cognoscibiles esse. Quod si creaturae in se ipsis sunt cognoscibiles, de facto dicenda sunt ita cognosci à Deo. Quia ad perfectionem infinitam intellectus diuini pertinet, cognoscere, quidquid est cognoscibile, omni modo, quo cognoscibile est: dummodo talis cognitio nullam secum ferat imperfectionem: qualem non ferre cognitionem creaturarum in se ipsis, ex solutione argumentorum, quae contra eam opponuntur, constabit. Iam verò, quòd creaturae sola obiectiuè determinent ad aliquem actum scientiae diuinæ, quo cognoscuntur in se ipsis, quin determinet obiectiuè ad eundem entitas Dei; imò & ipsae sole talis actus sumpti praecise obiectum sint: tum ex dictis disput. 2. quest. 4. & disput. 24. quest. 1. constat: tum inde comprobatur iterum: quia in huiusmodi actu nulla imperfectio cernitur, ut etiam constabit ex solutione argumentorum: nullusque actus intelligendi ab omni imperfectione omninò negandus est Deo; prout dicta disput. 23. quest. 4. statutum est.

Obijcitur tamen primò contra propositionem. Deus comprehendit se. Ergo ex vi cognitionis sui cognoscit omnes creaturas. Quia, de ratione comprehensionis Dei est, tangere ipsum Deum, & vi eius ut obiecti determinatiui, quidquid ad ipsum extrinsecè pertinet, qualiter pertinent creaturae, ut dicebamus disput. 24. quest. ult. Ergo Deus creaturas cognoscit in se ipso. Ergo non in ipsis met. Probat hanc consequentia. Quia inutilis, & ociosa esset sequen-

da cognitio: siquidem idem omnino cognosceret, ac prima. Concesso toto antecedente; nego ultimam consequentiam. Ad cuius probationem dico; plures actus cognitionis circa idem obiectum in Deo non esse superfluos; quando diuerso modo illud tangunt, ut in praesenti accidit: quia Deus vnumquodque cognoscit omnibus modis possibilibus, ac diuersis, quibus illud est cognoscibile sine imperfectione: quam pluralitas actuum non arguit; ut ex doctrina, quam latè dedimus disput. 23. quest. 4. saepe citata liquidum est.

Secundò obijcitur. Si creaturae in se ipsis à Deo cognoscerentur, aliqua Dei cognitio eas in se ipsis representans ab eis dependeret in suo esse: quia non posset illas, illis sublatis, verè representare. Sed talis dependentia repugnat Deo. Ergo. Hoc argumentum omnem cognitionem diuinam iudicatum de creaturis quoad proprium earum esse impugnat contra dogma fidei supra statutum: quia qualibet debet esse necessariò representatio vera earum. Ex quo patet, illud contra nos nihil specialiter praestare. Respondeo ergo, scientiam quamlibet de creaturis quoad denominationem quidem ab ipsis creaturis pendere; scus verò quoad entitatem; ut latè offendimus tom. 1. disput. 4. quest. 2. rursumque supra disput. 23. quest. 9. repetimus. Quo incommodum oppositum tollitur. Et sanè dependentiam scientiae iudicativae Dei ab obiecto suo quoad denominationem; qua Deum iudicantem illud denominat, & eiusdem independentiam quoad entitatem cum Deo ipso identificatam, à nemine negari posse respectu creaturarum aliquando existentium prout talium, indubitabile prorsus est.

Tertiò obijcitur. Creaturae purè possibilis non habent actu entitatem, sed possunt habere. Ergo neque habent actu veritatem obiectiuam, qua moueant actu intellectum Dei ad sui cognitionem, sed possunt habere. Ergo non cognoscuntur à Deo actualiter, nedum actualiter mouent ad sui cognitionem, sed possunt cognosci, & mouere, si existant. Omisâ doctrina Reuentiorum à me impugnata in Pharo Scient. disput. 10. quest. 1. de identificatione cum Deo omnis veritatis necessarier, secundum quam profecto malè expeditur hæc obiectio; (cum tamen omnes fateri teneantur, cognosci à Deo creaturas purè possibilis). Respondeo ex ibi dictis, creaturas purè possibilis non habere actu existentiali entitatem, atque adeò nec veritatem existentialem; habere tamen actu quiditatio entitatem, atque adeò & veritatem quiditatio, qua mouent actu intellectum Dei ad sui quiditatio cognitionem. De quo plura dicenda infra disput. 26.

Quartò obijcitur ex Ruiz disput. 10. Creaturae non cognoscuntur per propriam speciem. Ergo neque in se ipsis. Consequentia constat. Quia solum cognoscitur in se ipso, quod per propriam sui speciem cognoscitur. Antecedens probatur. Quia creaturae non imprimunt Deo speciem sui, ut patet: nec essentia Dei rationem habet propriae speciei creaturarum: tum quia creaturae essent obiectum formale respectu talis speciei; quod repugnat: tum quia duplici speciei, & duplici cognitioni Dei, & creaturarum duplex Verbum productum corresponderet: quod est absurdum. Respondeo, essentiam, seu potius intellectum diuinum in se ipso

speciei propriae creaturarum ad earum cognitionem concurrere virtute, quam habet earum in ipsis met cognoscitiam: tamen non sit earum species, proprie loquendo, iuxta dicta disput. 23. quest. 2. proposit. 4. Siquis autem formalitatem speciei intelligibilis proprie dicta admittat in Deo, absque incommodo duplicem admittere poterit; alteram respectu scientiae, qua se Deus in se ipso cognoscit; alteram respectu scientiae, qua cognoscit creaturas in ipsismet. Nec est incommodum, creaturas obiectum formale esse formalitatis scientiae, qua in se cognoscuntur, ut mox dicam. Nec sequitur, esse duplex, aut multiplex Verbum iuxta scientiarum pluralitatem, etsi ex eis omnibus procedat, quod est sub lite: quia Verbum non multiplicatur pro multitudine formalitatum multiplici scientiae correspondentium, ut in tract. de Trinitate explicandum est. Alias ex scientia simplici, & visionis, conditionata, & absoluta, quas nemo non multiplicat, multiplex Verbum emanaret.

9 Quinto obijciunt. Si creatura a Deo cognoscerentur in se ipsis, essent obiectum formale, motuum, ac specificatum talis cognitionis. Sed repugnat, perfectionem Dei infinitam, qualis est sua cognitio, habere pro obiecto formali, motuum, & specificatum aliquid creaturum. Ergo. Concessa maiori; neganda est minor; de qua late egimus supra disput. 23. quest. 8. proposit. 2. ubi alia, quae hic obijci possent, diluta sunt.

10 Sexto opponunt nobis S. Tho. 1. par. quest. 14. art. 5. ubi aperte pro sententia opposita stare videtur, dum ait, Deum alia a se non in ipsis videre, sed in se ipso; oportereque, ut ipsum intelligere diuinum per aliud non specificetur, quam per essentiam diuinam. Respondeo S. Tho. quoad primum tantum velle, creaturas non intelligi per species ab eis petitas, sed per essentiam, eoque solum sensu asserere, eas non in se ipsis cognosci, sed in Deo, in quantum essentia eius continet similitudinem creaturarum, ut patet ex contextu; quod non tollit, eas in se ipsis cognosci, quo sensu nos loquimur. Quoad secundum autem S. Tho. agit de specificatione influxiva a forma intrinseca proveniente, qualiter se gerit essentia Dei respectu cuiusvis actus scientiae, non de specificatione extrinseca terminativa, qualem creatura praestare possunt, ut etiam patet ex contextu. Videatur Herice supra, & dicta a nobis disput. 23. quest. 8. iam citata.

11 Denique opponitur D. Dionysius cap. 7. de Diuinis nominibus, ubi clare docet, Deum cognoscere creaturas non ex ipsis, sed ex se ipso, & in se, ut in causa. Tum, ea, quae sunt, noscere, non rerum notitia, sed sui. Neque aliam quidem sui, aliam vero aliorum scientiam habere; sed vno causa: complexu omnia scire. Sentit ergo Dionysius, Deum non in ipsis, sed in se tantum ut in causa cognoscere creaturas. Verba eius habes infra quest. sequente. Respondeo, D. Dionysium docere quidem, Deum in se ipso creaturas cognoscere, ut nos etiam ostendimus quest. sequente, non tamen negare, cognoscere eum etiam creaturas in ipsismet, ut modo contendimus; sed solum, nihil eum a creaturis per speciem ab eis acceptam didicisse; sed scientia anticipata, & a se prae habitam eas cognoscere. Dicit enim ibidem. *Neque enim ea, quae*

sunt, ex ipsis, quae sunt, discens nouit diuina mens; sed ex se, & in se, &c. Et paulo inferius. *Eadem etiam causa vna omnia ut a se profecta, & in se ante constantia cognosceret; neque ab his, quae sunt, ipsorum notitiam accipiet.* Vnde, cum ait Dionysius, Deum cognoscere ea, quae sunt, non rerum notitia, sed sui, illud non verum, non obiectiue, sed efficienter debet sumi: quasi dicat, Deum res omnes per notitiam, non ex rebus ipsis partam, sed a se prae habitam cognoscere, ita explicat Ziparistotus decade 8. Eodemque sensu negat Deo duas scientias, aliam sui, aliam creaturarum, id est, aliam, quam ipse sibi indiderit, aliam, quam a creaturis acceperit. Videatur Dionysius Carthus. ad hunc D. Dionysij locum, quem etiam exponunt Vazq. Heriz. & alij supra relati.

Propositio 2.

Deus diuersis modis, siue per diuersos actus cognoscit creaturas omnes in ipsismet. 12

Primo enim cognoscit illas per actum, ad quem ipsae solae determinant, & qui solas illas representat. Secundo cognoscit illas per actum, ad quem ipsae solae determinant, sed per quem Deus etiam cognoscitur ex vi connexionis, quam creaturae habent cum ipso; atque ita est actus, quo & creaturae in se ipsis, & Deus in ipsis creaturis cognoscitur. Tercio cognoscit illas per actum, ad quem tum creaturae determinant, tum etiam Deus; atque ita est actus, quo creaturae in se ipsis, & Deus in creaturis cognoscuntur, simulque Deus in se ipso cognoscitur, & creaturae in Deo. Quibus praeterea tribus diuersis modis singulas creaturas, & singula eorum aggregata cognoscit Deus in ipsismet. Idque tum quoad quiditatem, tum quoad existentiam aut absolutam, aut conditionatam. Praeter alios actus, quos circa illas habet; ut ex dictis in praecedentibus colligere est. Quos omnes actus scientiae Dei, non solum per rationem nostram, sed virtualiter etiam esse inter se distinctos, ex doctrina tradita supra disput. 23. quest. 4. constat.

QVAESTIO II.

An, & qua ratione cognoscat Deus creaturas in se ipso, in aliquavè formalitate sui, ut omnipotentia, scientia, idea, amore ipsarum creaturarum, &c.

Qua sit cognitio vnus in alio, & quo differat a cognitione vnus ex alio, saepe in superioribus explicauimus. Vtramque tamen in praesenti videntur confundere nonnulli ex Autoribus referendis, dum aiunt, Deum cognoscere creaturas in se ipso tanquam in medio prius cognito, quasi cognitio de Deo prius concepta ad creaturarum cognitionem determinet: quod est, loquendo proprie, creaturas non in Deo, sed ex Deo cognosci: nisi velint, Deum, non ex parte actus, sed ex parte obiecti dumtaxat esse prius